KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 14.03.2006
KOM(2006) 117 v konečném znění

SDĚLENÍ KOMISE
RADĚ, EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

Provádění lisabonského programu Společenství pro růst a zaměstnanost

Převod podniků – Kontinuita prostřednictvím nového začátku

OBSAH

1. Úvod ... 3

1.1. Jednu třetinu evropských podniků čeká převod ... 3

1.2. Převody posilují podnikavost ... 3

1.3. Ne každý podnik lze převést … ... 4

1.4. … ale úspěšné převody vytvářejí velký potenciál pro růst a zaměstnanost ... 4

2. Provádění doporučení z roku 1994 členskými státy ... 5

2.1. Nedostatečný pokrok ... 5

2.2. Nevyvíjí se dostatečná snaha o zvyšování informovanosti o převodech podniků ... 6

2.3. Finanční prostředí často není příznivé pro převody podniků ... 6

2.4. Nebyly zjištěny žádné závažné problémy bránící restrukturalizaci podniku před jeho převodem ... 7

2.5. V současné době je jednodušší organizovat malé podniky jako společnosti s ručeným omezením ... 7

2.6. Kontinuitu osobní společnosti lze zajistit společenskou smlouvou ... 8

2.7. V moha zemích byla zrušena nebo snížena dědická daň ... 8

2.8. Při prodeji třetím osobám není k dispozici mnoho daňových úlev ... 8

3. Doporučení pro další práci ... 9

3.1. Je třeba věnovat politickou pozornost jak převodům podnikům, tak začínajícím podnikům ... 9

3.2. Je třeba vytvořit vhodné finanční podmínky ... 9

3.3. Je třeba zvyšovat informovanost, brát v úvahu nefinanční faktory a podporovat poradenství ... 9

3.4. Vytvoření transparentních kontaktních míst pro převody podniků ... 10

3.5. Je třeba zajistit, aby daňové systémy byly pro převody výhodné ... 10

3.6. Je třeba vytvořit struktury vhodné pro rozsáhlé provádění doporučení ... 11

1. ÚVOD

1.1. Jednu třetinu evropských podniků čeká převod

V únoru 2005 Evropská komise opět potvrdila, že usiluje o naplnění lisabonského partnerství pro růst a zaměstnanost[1], a v listopadu 2005 zahájila práci na kompletním politickém rámci pro malé a střední podniky, v němž se výslovně uznává význam převodů podniků[2].

Evropská populace stárne a potenciál převodů podniků roste. Během nadcházejících deseti let přestane v EU podnikat jedna třetina podnikatelů, hlavně těch, kteří vedou rodinné podniky. Podle odhadů by se to každý rok mohlo dotknout až 690 000 malých a středních podniků a 2,8 milionu pracovních míst[3]. Převody podniků jsou složité a příliš často se nepovedou právě kvůli problémům ve fázi převodu, i když podnik sám o sobě je životaschopný. Aby se zvýšila konkurenceschopnost Evropy, je nutné zlepšit ekonomické prostředí a podpůrná opatření, která by usnadnila převody podniků.

Význam převodů podniků dokládají údaje z jednotlivých států. V **Německu** by mělo být v příštích pěti letech převedeno přibližně 354 000 společností[4]. Ve **Francii** se potenciál převodů odhaduje na 600 000 podniků během deseti let[5]. V případě **Itálie** se předpokládá, že by v následujícím desetiletí mohlo být převedeno až 40 % všech podniků[6]. V **Rakousku** bude v letech 2004 – 2013 převedeno 23 % všech podniků[7]. **Švédsko** očekává v budoucím desetiletí generační změnu u 45 000 až 50 000 podniků se zaměstnanci[8]. Ve **Spojeném království** Služba pro malé podniky zjistila, že jedné třetině majitelů malých a středních podniků se z důvodu věku pravděpodobně nepodaří svůj podnik úspěšně převést[9]. Přestože nemáme dostatečné množství plně srovnatelných údajů, dostupné údaje naznačují, že se v celé Evropě jedná o velice závažný jev.

1.2. Převody posilují podnikavost

V minulosti se většina podniků předávala uvnitř rodiny a většina z těchto transakcí proběhla hladce. Rodinné podniky udržují v naší společnosti podnikatelského ducha a jsou přirozeným inkubátorem mladých podnikatelů. Rodinné podniky obvykle jednají v dlouhodobé perspektivě, významně přispívají ke stabilitě našeho hospodářství a jsou bohatým zdrojem skutečně odpovědného sociálního jednání podniků.

---

1 Evropská komise (2005), Společně k růstu a zaměstnanosti. Nový začátek lisabonské strategie, sdělení jarnímu zasedání Evropské rady, KOM(2005)24.

2 Evropská komise (2005), Provádění lisabonského programu. Moderní politika malých a středních podniků pro růst a zaměstnanost, KOM (2005)551.

3 Čísla na základě zprávy z projektu BEST o převodu malých a středních podniků, 2002.

4 Institut für Mittelstandsforschung, Bonn, 2005.

5 Vilain (2004), La transmission des PME artisanales, commerciales, industrielles et de services, avis et rapport du conseil économique et social.

6 Evropský seminář o převodech podniků, Vídeň 23. a 24. září 2002, závěrečná zpráva.

7 Mandl, (2004), Business transfer and successions in Austria, Proceedings of the 27th Institute for Small Business Affairs National Conference.

8 Generationsskiften I företag – Problemanalys av vilka effekter förväntas av kommande generationsskiften företag, 2004.

9 Passing the baton – encouraging successful business transfer – Evidence and key stakeholder opinion, 2004.

Dnešní mladá generace má však rozsáhlejší přístup ke vzdělání a má mnoho jiných možností než jen pokračovat v rodinném podnikání. Kromě toho mají rodiče méně dětí, čímž se snižuje pravděpodobnost, že podnikatelé najdou nástupce ve své rodině, zvláště v situaci, kdy zvýšená konkurence vyžaduje lepší manažerské a podnikatelské dovednosti. V tomto ohledu je zvláště znepokojivé, že majitelé podniků (většinou muži) stále často neuvažují o svých dcerách jako o potenciálních nástupcích[10].

1.3. Ne každý podnik lze převést …

Mezi určitou úmrtností starých podniků a jejich nahrazováním novými podniky na jedné straně a rostoucím inovačním hospodářstvím na druhé straně není zásadní rozpor. Není totiž možné převést každý podnik. Problematické jsou zejména převody podniků v hospodářských odvětvích, která procházejí recesí nebo strukturálními změnami. Převod je také obtížnější u malých podniků a u podniků, v nichž hraje výraznou úlohu osobnost stávajícího majitele.

V budoucnosti se bude více podniků převádět na třetí strany. Nalézt nástupce mimo okruh rodiny však není jednoduché. V příštím desetiletí se sníží počet lidí ve věkové skupině, která je při zakládání podniků nejaktivnější. Kromě toho si pouze necelá polovina Evropanů přeje podnikat, většina dává přednost pozici zaměstnance. A dokonce i ti, kteří mají zájem o podnikání, by raději založili vlastní podnik, než převzali podnik, který již existuje, přestože to nabízí určité výhody (existující struktura produkce, síť zákazníků, zavedené jméno apod.).

1.4. … ale úspěšné převody vytvářejí velký potenciál pro růst a zaměstnanost

Když podnik ukončí svou činnost jen kvůli problémům s převodem, je zničen hospodářský kapitál sestávající z vědomostí, navázaných kontaktů a jiných nehmotných aktiv, zanikají pracovní místa a oslabuje se hospodářský růst. Neschopnost převádět konkurenceschopné podniky má zvláště nepříznivé účinky v ekonomicky upadajících oblastech a na venkově, kde může zánik jednoho podniku narušit celou ekonomickou strukturu.

Vyšší míra úspěšnosti při převodech podniků přinese evropskému hospodářství okamžitý prospěch. Existující podniky zachovávají v průměru pět pracovních míst, zatímco nově založené podniky vytvářejí v průměru dvě pracovní místa[11]. Kromě toho mají převedené podniky vyšší životaschopnost než nově založené podniky.

Toto sdělení připomíná členským státům význam vhodných podmínek pro převody podniků. Podává zprávu o tom, jakým způsobem se Evropská komise a členské státy snažily a snaží usnadnit převody podniků, a nabízí několik příkladů osvědčených postupů. Rovněž dospívá k závěrům o tom, jaké další kroky by členské státy a Evropská komise měly učinit pro zajištění úspěšnějších převodů podniků v budoucnosti.

---

[10] Keese, D. (2002), Geschlechtsspezifische Nachfolgeprobleme in kleinen und mittleren Unternehmen, in: Wirtschaftspsychologie, vol. 4, pp. 34-38.

[11] Zpráva z projektu BEST o převodech malých a středně velkých podniků, květen 2002.

2. PROVÁDĚNÍ DOPORUČENÍ Z ROKU 1994 ČLENSKÝMI STÁTY

2.1. Nedostatečný pokrok

Evropská komise ve svém **sdělení** z **července 1994** pojmenovala čtyři typické problémy převodů: 1) zajištění kontinuity osobních společností a podniků jednotlivce; 2) příprava převodu výběrem nejvhodnější právní formy; 3) podpora převodů na třetí strany a 4) podpora převodů uvnitř rodiny pomocí příslušných daňových opatření[12]. V **prosinci** roku **1994** Komise vydala **doporučení o převodech malých a středních podniků**[13], ve kterém vyzvala členské státy, aby:

- podpořily iniciativy na zvyšování povědomí, informovanosti a vzdělávání s cílem zajistit včasnou přípravu převodu podniku;
- vytvořily finanční prostředí, které by napomáhalo převodům podniků;
- po právní stránce umožnily provést restrukturalizaci podniku jako přípravu na převod;
- zavedly právní zásady, které zajišťují kontinuitu osobních společností a podniků jednotlivce v případě úmrtí jednoho společníka nebo majitele;
- přispěly k zachování podniků vhodnou dědickou a darovací daní;
- usnadnily převod podniku na třetí strany vhodnými daňovými opatřeními.

V roce **1998** Komise ve svém **druhém sdělení** vyzvala členské státy, aby zvýšily své úsilí, a to zejména zjednodušením právních a správních předpisů, účinným snižováním daní a usnadněním přístupu k finanční podpoře při nabývání podniku[14]. V roce **2000** skupina odborníků jmenovaných členskými státy zjistila, že více než polovina doporučení z roku 1994 nevedla k žádným konkrétním opatřením. Skupina doporučila zvýšit snahu o vytváření kontaktních míst usnadňujících převody na třetí strany, vyvinout lepší vzdělávací nástroje a intenzivněji zkoumat problematiku převodů[15]. **Další projekt** v letech **2002/03** potvrdil nedostatečné provádění doporučení, zdůraznil, že převodům podniků by se měla na politické úrovni věnovat stejná pozornost jako začínajícím podnikům, doporučil, aby se usnadnily převody na třetí strany, a vyzval k přijetí dalších opatření pro včasné plánování převodů[16].

I dnes existuje prostor pro zlepšení. Z přiložené tabulky vyplývá, že pouze u 55 % oblastí uvedených v doporučeních z roku 1994 byla zavedena konkrétní opatření (staré členské státy 60 %, nové členské státy 45 %, každý sloupec odpovídá jednomu doporučení z roku 1994). Zdá se, že nové členské státy použily účinnější řešení v oblastech souvisejících s právem obchodních společností, pravděpodobně proto, že v mnoha těchto státech byly obchodní zákony vypracovány teprve nedávno a mohly vycházet z efektivních příkladů. Staré členské

---

12 Sdělení Komise o převodu podniků. Opatření ve prospěch malých a středních podniků, Úř. věst. C 204, 23.7.1994, s. 1-23.

13 Doporučení Komise ze dne 7. prosince 1994 o převodu malých a středních podniků, Úř. věst. L 385,31. 12. 1994, s. 14–17.

14 Sdělení Komise o převodu malých a středních podniků, Úř. věst. C 93, 28.3.1998, s. 2-21.

15 Zpráva z projektu BEST o převodu malých a středně velkých podniků, květen 2002.

16 Evropská komise (2003), Závěrečná zpráva projektu MAP 2002, srpen 2003.

státy zavedly větší množství podpůrných opatření, postupují aktivněji při zvyšování informovanosti a vytvářejí lepší prostředí pro odprodeje zaměstnancům[17].

2.2. Nevyvíjí se dostatečná snaha o zvyšování informovanosti o převodech podniků

Příprava na převod je složitá, časově náročná a často se odkládá kvůli naléhavějším úkolům plynoucím z každodenního provozu podniku. Zvláště zakladatelé podniků někdy odkládají plánování převodu ze strachu, že ztráta kontroly nad podnikem naruší jejich sociální postavení a úlohu v rodině.

Přibližně polovina států EU zavedla opatření na zvyšování informovanosti nebo má instituce, které poskytují informace a školení o převodech podniků (sloupec 2 tabulky). Ovšem vzhledem k zásadnímu významu této problematiky je nutné přijmout další opatření. Tato opatření budou úspěšnější, když budou zaměřena na konkrétní podniky jako v Nizozemsku a Rakousku, kde obchodní komory zasílají majitelům podniků, kteří překročí určitou věkovou hranici, dopis, který jim vysvětluje význam včasné přípravy převodu podniku.

Podobně je také nutné zvyšovat povědomí potenciálních nových podnikatelů o tom, že převzetí stávajícího podniků může být v mnoha případech dobrou alternativou založení nového podniku.

2.3. Finanční prostředí často není příznivé pro převody podniků

Převod většinou vyžaduje více finančních prostředků než založení podniku, protože je nutno zaplatit nejen materiál a finanční aktiva, ale i vztahy s klienty, dodavateli, za obchodní pověst, očekávání budoucích výnosů apod. Finanční nástroje, které jsou k dispozici pro začínající podniky, často na financování převodu nestačí.

Při převodu malého podniku na soukromou osobu nebo jiný malý podnik často neexistuje žádné velké zajištění a splácení dluhu vzniklého v souvislosti s převodem záleží výhradně na hotovostním toku podniku. Proto je třeba důkladně vyhodnotit situaci podniku, což vede k relativně vysokým nákladům na transakci. Zejména u malých podniků banky často dospějí k názoru, že náklady a rizika jsou v poměru k objemu financování příliš vysoké.

U středně velkých podniků je často vhodným finančním řešením kombinace vlastního jmění, mezaninového financování a dluhů, s ohledem na zájmy dotčených stran a limity, v nichž je podnik schopen splácet. Individuální řešení, které by udrželo životaschopný podnik v chodu, občas nebývá nalezeno včas. Komise navrhuje podpořit přímé poskytování kvazivlastního kapitálu (mezaninového financování) a záruk za sdílení rizik takových transakcí pomocí nového programu pro konkurenceschopnost a inovace. Kromě toho iniciativa Komise „Společné evropské zdroje pro mikropodniky až středně velké podniky“ pomůže orgánům odpovědným za programy soudržnosti zaplnit mezery v poskytování finančního inženýrství.

V **Belgii** a **Lucembursku** se pro usnadnění převodů poskytují úvěry se sníženou úrokovou sazbou, v **Dánsku**, **Francii** a **Rakousku** existují záruky za úvěry, které snižují rizikové ážio. V **Irsku** jsou k dispozici daňové úlevy za investice, včetně převodů podniků. Mezi nepřímá opatření patří bankovní konzultační služby a databáze, které pomáhají lépe ocenit hodnotu podniku. Necelá polovina z 25 států EU poskytuje určitou přímou nebo nepřímou finanční

---

[17] Tato hodnocení je nutno vykládat s určitou mírou opatrnosti, protože účinnost jednotlivých opatření není srovnatelná.

pomoc zaměřenou na podporu převodů podniků (sloupec 3 tabulky). Opatření, která by byla vytvořena speciálně pro převody, jsou řídká, většinou je možné využít podporu pro začínající podniky také na financování převodů.

2.4. Nebyly zjištěny žádné závažné problémy bránící restrukturalizaci podniku před jeho převodem

Zejména u malých podniků bývá vazba mezi podnikem a stávajícím majitelem velice úzká, a proto musí převodu předcházet změna struktury. Převodce (převodci) také někdy pociťují potřebu změnit právní strukturu, aby ji přizpůsobili novému rozhodovacímu procesu nebo novému počtu vlastníků/řídících pracovníků. Jestliže je podmínkou pro změnu právní struktury likvidace podniku, jedná se o závažnou překážku bránící úspěšnému převodu.

Ve velké většině států EU existují opatření, která umožňují změnit právní formu, zejména zápis podniku do obchodního rejstříku (sloupec 4 tabulky). Tato ustanovení o právní změně jsou buď výslovně zahrnuta v zákonech, nebo vyplývají z obecných právních zásad.

Právní restrukturalizace společnosti s sebou může nést povinnost platit daně (např. daň z kapitálových zisků, daň z příjmu právnických osob) nebo registrační poplatky či kolkovné. Směrnice Rady 90/434/EHS („směrnice o fúzích“) upravuje odklad platby daně z kapitálových zisků, ale vztahuje se pouze na přeshraniční restrukturalizace, nikoli na restrukturalizace probíhající uvnitř jednoho státu ani na přeměnu podniku jednotlivce nebo osobní společnosti na společnost s ručením omezeným. Daňové úlevy jsou navíc spjaty s určitými podmínkami, například s tím, že si převáděná aktiva musejí uchovat vazbu na stálou provozovnu v členském státě převádějící společnosti. Směrnice se kromě toho nezabývá nepřímým zdaněním převodů, například poplatky za kolky při převodech nemovitostí. Studie o zdanění podniků z roku 2001[18] vyhodnotila právě tyto daně jako hlavní překážku při restrukturalizaci podniků, neboť mohou představovat až 10 % hodnoty nemovitosti. Relativně velký počet států ohlásil určitá ustanovení na snížení takových poplatků v případě převodu podniků (sloupec 5 tabulky).

2.5. V současné době je jednodušší organizovat malé podniky jako společnosti s ručeným omezením

Společnosti s ručením omezeným mají při převodu několik výhod. Jedná se o společnosti, které jsou právně nezávislé na svém majiteli a při jeho úmrtí nezanikají. Navíc je díky jejich struktuře jednodušší rozdělit podíly mezi dědice podle jejich podílu na dědictví, vykoupit zpátky akcie, a tak koncentrovat rozhodovací moc a vyplatit dědice, kteří nemají o podnik zájem.

Pro malé podniky by mohly být přísně regulované postupy pro správu společnosti s ručením omezením příliš náročné (např. požadavek na minimální počet akcionářů, vysoké požadavky na minimální kapitál, potřeba dozorčí rady, formality týkající se svolávání schůzí, požadavky týkající se účtů, auditů a výkaznictví). Čtrnáct států EU ohlásilo, že pro malé společnosti s ručením omezeným používá zvláštní zjednodušení (sloupec 6 tabulky).

V porovnání se situací, která panovala v době vydání doporučení Komise, je nyní ve většině států možné založit malý podnik jako společnost s ručením omezením nebo dokonce jako

[18] SEK (2001) 1681, Zdanění podniků na vnitřním trhu.

akciovou společnost s jedním (nebo maximálně dvěma) akcionáři, což je jasné zlepšení. V několika zemích byla zavedena zjednodušení v oblasti účetnictví, zejména pro dosti malé podniky a podniky bez veřejně obchodovatelných akcií (sloupec 7 tabulky).

2.6. Kontinuitu osobní společnosti lze zajistit společenskou smlouvou

Osobní společnost většinou zaniká v případě úmrtí jednoho společníka, přesto je obecně možné zajistit kontinuitu příslušně formulovanou společenskou smlouvou, která má kromě toho přednost před konkrétní závětí společníka, pokud se od sebe tyto dva dokumenty liší (sloupec 8 tabulky).

Jestliže podnik podědí více než jeden dědic, mohou mít jednotliví dědici různý názor na to, zda by měl podnik pokračovat v činnosti nebo by měl být zlikvidován. Zdá se, že v **Lotyšsku** a **Rakousku** neexistuje povinnost, podle níž by se všichni dědici museli na pokračování činnosti podniku dohodnout společně, a i v několika málo zemích, kde, jak se zdá, stačí rozhodnutí většiny dědiců, musejí být splněny některé podmínky. Právní systémy obecně přisuzují větší význam právu individuálního dědice než kontinuitě podniku (sloupec 9 tabulky).

Jedním ze způsobů zajištění kontinuity podniku v případě úmrtí vlastníka jsou dohody o nástupnictví. Přestože se tyto dohody v některých zemích osvědčily, v relativně velkém počtu zemí ještě stále nejsou povoleny. Podle informací poskytnutých členskými státy lze tyto dohody uzavírat pouze ve **Španělsku**, **Francii**, **Lotyšsku**, **Maďarsku**, **Rakousku, Finsku** a na **Maltě**.

2.7. V moha zemích byla zrušena nebo snížena dědická daň

Tam, kde dědické daně odčerpávají podnikům likvidní prostředky a aktiva, by mohly dlouhodobé ztráty příjmů vyplývající z ukončení činnosti podniků více než vyvážit krátkodobé daňové příjmy. **Estonsko**, **Itálie**, **Kypr**, **Slovensko** a **Švédsko** zrušily dědické daně. Ve **Španělsku**, **Irsku** a **Finsku** je možné snížit daňový základ, pokud bude převáděný podnik po několik dalších let pokračovat v činnosti. Ve **Spojeném království** lze převod obchodního majetku zcela osvobodit od zdanění. V dalších zemích jsou stanoveny určité nezdanitelné částky nebo se poskytují jiné daňové úlevy. Ve 21 zemích již neexistuje dědická daň při převodu podniku nebo se v takovém případě používá preferenční zacházení snižující daňovou zátěž (sloupec 10 tabulky).

Kromě snížení daňového dluhu by také bylo možno zabránit úbytku aktiv zavedením možnosti odložit platby dědických daní a/nebo rozložit splátky na delší časové období. Takové možnosti oznámilo 18 států (sloupec 11 tabulky).

2.8. Při prodeji třetím osobám není k dispozici mnoho daňových úlev

Aby daňové systémy neodrazovaly od převodů na třetí strany, musejí uznávat, že zdanitelné zisky z prodeje představují nárůst hodnoty, ke kterému docházelo během dlouhého časového období. Méně než polovina států zavedla řešení, jimiž se zabraňuje přehnaně vysoké progresivní dani z příjmů fyzických osob u tohoto typu zisků (sloupec 12 tabulky), např. osvobození od daní (do určité částky) ve **Francii** a **Irsku**, snížení daňových sazeb (**Belgie**, **Německo** a **Rakousko**) nebo degresivní úlevy (**Spojené království**). Daná ustanovení často podléhají zvláštním podmínkám (minimální věk prodávajícího, zvláštní daňové zacházení lze využít jen jednou).

Při prodeji za účelem převodu podniku mohou být zjištěny zdanitelné rezervy. Jen v několika zemích existují zvláštní úlevy na dani z příjmů pro případ, že se zisky z prodeje investují do jiného podniku. Některé formy úlev byly dokonce zrušeny (sloupec 13 tabulky). Převod rezerv je sice upraven ve směrnici o fúzích, ale ta se používá pouze na přeshraniční restrukturalizaci (výše). Kromě toho vylučuje například převody, v nichž má více než 10 % dané částky podobu hotovosti.

V případech, kdy nelze nalézt nástupce v rodině, zajišťuje velkou míru kontinuity podniku převod na zaměstnance. Přesto takové převody podporuje zvláštními daňovými úlevami jen několik členských států (sloupec 14 tabulky). I tam, kde taková opatření existují, jsou vytvořena spíše s cílem obecně podpořit finanční účast zaměstnanců než převody.

3. DOPORUČENÍ PRO DALŠÍ PRÁCI

Tato doporučení obnovují doporučení z roku 1994 v oblastech, v nichž nedošlo k dostatečnému pokroku, a reagují na změny hospodářského prostředí za posledních deset let.

3.1. Je třeba věnovat politickou pozornost jak převodům podnikům, tak začínajícím podnikům

Zejména s ohledem na to, že převáděné podniky mají v průměru vyšší míru úspěšnosti a vytvářejí větší počet pracovních míst než začínající podniky, mělo by se dědictví nebo nabývání stávajících podniků soustavně podporovat jako alternativa zřizování nových podniků. V každém případě, kdy se podporují začínající podniky, by se mělo uvažovat o tom, zda lze tutéž iniciativu použít i na převody podniků. V některých zemích se může zdát, že podpora zřizování většího množství nových podniků je naléhavější, ale podmínky, které napomáhají kontinuitě podniků rovněž podporují podnikání.

3.2. Je třeba vytvořit vhodné finanční podmínky

Podpora nabývání podniků se týká zejména financování převodů podniků. Nástroje, půjčky a záruky pro začínající podniky by neměly být k dispozici pouze pro vytváření nových podniků, ale rovněž pro převody existujících podniků. Při stanovení výše finančních prostředků poskytovaných danými nástroji by se mělo brát v úvahu, že převod podniku je často finančně náročnější než založení nového podniku.

S ohledem na rostoucí význam převodů na třetí strany by měly záruky za investice do malých a středních podniků formou vlastního a kvazivlastního kapitálu zahrnovat investice místních nebo regionálních fondů poskytujících kapitál pro vznikající a/nebo začínající podniky i mezaninové financování, aby se snížily problémy, s nimiž se malé a střední podniky potýkají kvůli své finanční struktuře, a problémy související s převody podniků (v tomto smyslu viz čl.18 odst. 2 navrhovaného programu pro inovaci a konkurenceschopnost, který v současné době projednává Rada a Evropský parlament).

3.3. Je třeba zvyšovat informovanost, brát v úvahu nefinanční faktory a podporovat poradenství

Řadě neúspěchů by se dalo předejít, kdyby byly převody naplánovány s dostatečným předstihem a kdyby se při nich využívalo specializované poradenství. Členské státy by měly uspořádat nebo podpořit akce (např. organizované obchodními komorami), které by majitele podniků upozornily na potřebu včasné přípravy. Členské státy by měly věnovat zvláštní

pozornost přímému oslovování, například zasílání dopisů majitelům podniků, kteří překročili určitou věkovou hranici. Kromě toho by bylo přínosné zapojit do informační kampaně osoby, které mají velký význam pro kontakty s malými podniky (např. daňové poradce, účetní, banky atd.).

Zejména pro zakladatele podniků je z psychologického hlediska obtížné předat svůj podnik a sledovat změny zaváděné novým vlastníkem. Zaštítění procesu převodu neutrálními a informovanými třetími stranami může pomoci takové obtíže překonat. Členské státy by měly aktivně propagovat a podporovat poradenské programy, které nabízejí například obchodní a živnostenské komory a podobné organizace.

Evropská komise na žádost Evropského parlamentu zváží zahájení pilotního projektu „Přenos zkušeností pomocí poskytování poradenství v malých a středních podnicích“ s cílem zlepšit řízení lidského kapitálu. Stanoví v něm zásady pro evropské programy školení a poskytování poradenství zahrnující přenos znalostí a základních dovedností potřebných pro převody podniků[19].

3.4. Vytvoření transparentních kontaktních míst pro převody podniků

Převodům na třetí strany by se mělo napomáhat tím, že se usnadní navazování kontaktů mezi potenciálními prodávajícími a kupujícími vytvořením a podporou nestranných služeb. Tyto služby nesmějí spočívat v pouhém vytvoření databází převoditelných podniků, ale musejí zahrnovat komplexní zprostředkovatelskou službu, která by zajistila řádný a dobře strukturovaný průběh převodů v duchu partnerské spolupráce.

Projekt MAP 2004 „Posilování transparentních kontaktních míst pro převody podniků" zkoumá osvědčené postupy existujících systémů pro kontakty mezi kupujícími a prodávajícími při převodech malých a středních podniků na třetí strany. Např. v **Německu**, **Francii**, **Itálii**, **Lucembursku**, **Nizozemsku** a **Rakousku** taková místa provozují obchodní komory nebo podobné nestranné instituce.

3.5. Je třeba zajistit, aby daňové systémy byly pro převody výhodné

V řadě zemí byly provedeny reformy dědických a darovacích daní, aby se usnadnily převody v rámci rodiny. V případě daní, které mají vliv na převody na třetí strany, např. daně z příjmů fyzických nebo právnických osob, daně z kapitálových zisků, se však zdá, že doporučení z roku 1994 využilo pouze několik zemí, v několika případech byla taková opatření dokonce odvolána. Doporučuje se, aby se uvažovalo o (částečném) osvobození od daně z příjmů za zisky z prodeje podniku, pokud se majitel blíží k hranici důchodového věku, stejně tak jako o zvláštních úlevách za zisky, které jsou investovány do jiného podniku nebo se použijí k financování důchodu majitele podniku.

Je třeba více podporovat prodej podniků zaměstnancům. Některé země s úspěchem využily zejména osvobození od daní v případech, kdy zaměstnanci investují do své vlastní společnosti (např. daňově zvýhodněné spoření, akcie a akciové opce).

---

[19] Referenční rozpočtová linie EP 02 02 03 03, pilotní projekt ve smyslu čl. 49 odst. 2 nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 ze dne 25. června 2002, kterým se stanoví finanční nařízení o souhrnném rozpočtu Evropských společenství, Úř. věst. L 248, 16.9.2002, s. 1.

3.6. Je třeba vytvořit struktury vhodné pro rozsáhlé provádění doporučení

Podmínky pro úspěšné převody podniků mohou vytvořit pouze členské státy prostřednictvím svých státních, regionálních a místních správních orgánů a organizací podporujících podnikatele. Stejný význam jako reformy právních a správních předpisů bude mít i vytvoření podpůrné infrastruktury, která naváže kontakt se stovkami tisíců evropských podniků, které v nadcházejících letech čeká převod. Mezi úkoly této infrastruktury bude patřit podávání informací úředníkům a poskytovatelům podpory, školení školitelů, vypracování učebních materiálů, nástrojů a mnoho dalších souvisejících činností.

Provádění doporučení z roku 1994[20]

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Země	Zvyšování povědomí	Finanční prostředí	Změna právní formy	Daňově neutrální restrukturalizace	Zjednodušení MSP/a.s.	S.r.o. s jedním společníkem	Právní zásada kontinuity	Nevyžaduje se jednomyslnost	Snížená dědická daň	Odložení platby dědické daně	Daňová úleva při odchodu do důchodu	Daňová úleva v případě reinvestice	Daňová úleva při prodeji zaměstnancům	Celkem+ nebo (+)
B	+	+	+	+	+	Ø	+	Ø	+	(+)	+	+	(+)	11
CZ	-	-	+	(+)	+	Ø	(+)	Ø	(+)	(+)	+	+	Ø	8
DK	-	+	(+)	+	+	+	+	-	+	Ø	+	Ø	+	9
D	+	+	+	+	+	+	+	Ø	+	+	+	+	Ø	11
EE	Ø	Ø	+	-	-	+	-	-	+	+	Ø	Ø	Ø	4
EL	-	-	-	-	-	-	-	-	(+)	+	-	-	-	2
E	(+)	-	+	-	+	+	(+)	-	+	+	-	+	(+)	9
F	+	+	+	+	-	+	-	-	+	Ø	+	+	(+)	9
IR	(+)	(+)	Ø	+	+	Ø	(+)	-	+	+	+	Ø !	(+)	9
I	+	(+)	+	Ø	Ø	+	+	+	+	+	Ø	Ø	Ø	8
CY	(+)	Ø	+	-	+	(+)	(+)	-	+	+	Ø	Ø	Ø	7
LV	-	Ø	(+)	+	Ø	+	+	+	-	-	-	-	-	5
LT	(+)	-	+	+	+	+	+	Ø	+	+	Ø	Ø	Ø	8
L	+	+	+	-	(+)	+	+	Ø	-	(+)	Ø	Ø	Ø	7
HU	Ø	Ø	+	+	Ø	+	+	+	(+)	-	+	Ø	+	8
MT	Ø	Ø	(+)	+	+	Ø	(+)	Ø	+	+	Ø	Ø	Ø	6
NL	+	-	+	+	+	+	+	-	+	+	Ø !	Ø	Ø	8
A	+	+	(+)	+	+	+	(+)	+	+	(+)	+	Ø	(+)	12
PL	-	(+)	(+)	+	Ø	+	(+)	Ø	+	-	Ø	Ø	Ø	6
P	(+)	-	+	-	-	Ø	+	-	Ø	Ø	Ø	Ø	Ø	3
SI	Ø	Ø	(+)	+	+	+	(+)	-	-	(+)	Ø	Ø	Ø	6
SK	Ø	Ø	(+)	Ø	Ø	+	-	Ø	+	-	Ø	Ø	Ø	3
FI	+	+	(+)	+	+	+	+	Ø	+	+	Ø	Ø	Ø	9
S	(+)	-	(+)	+	-	+	Ø	Ø	+	+	-	-	Ø	6
UK	(+)	-	+	-	-	(+)	-	Ø	+	+	Ø !	+	(+)	7
EU	15	10	23	16	14	19	19	4	21	18	8	6	8	181

Vysvětlivky:

+	Doporučení provedeno	(+)	Částečné nebo plánované provedení
Ø	Doporučení neprovedeno	-	Žádné informace
+	Doporučení provedeno nedávno	Ø !	Prováděcí opatření později zrušeno

[20] Tabulka na základě zpráv členských států ukazuje, v jakých oblastech byla přijata opatření, opatření však nejsou hodnocena.